

Šviečiamasis suaugusiųjų laisvalaikis Molėtų viešojoje bibliotekoje

Pranešėja vyr. bibliotekininkė Austėja Jasaitienė (Molėtų viešoji biblioteka)

Nuolat besikeičiančiame pasaulyje keičiasi ir biblioteka. Ji ne tik modernėja, bet ir prisiima vis naujas, visuomenei naudą nešančias funkcijas. Viena iš jų – mokymasis ir švietimas. Kol dėl vaikų mokymosi ir užimtumo dažniausiai abejonių nekyla, neretai bibliotekininkai susiduria su klausimu – ką patrauklaus ir naudingo pasiūlyti suaugusiems skaitytojams? Juk vien žodis „mokyti“ kai kuriems suaugusiems gali sukelti atmetimo reakciją. Norėčiau pasidalinti patirtimi, kaip šioje srityje sekasi Molėtų viešajai bibliotekai.

Pagrindinis dalykas, kurio siekiame bibliotekoje kurdami veiklas suaugusiems – geras turinys ir įtraukimas. Siekiame, kad siūlomos veiklos būtų ne vienkartinis pasilinksminimas, o išliekamąją vertę turintis laisvalaikis, kaip mes sakome – šviečiamasis laisvalaikis. Tokiai veiklai svarbūs keli dalykai. Pirmas – aktualumas, antras – žmogaus įsitraukimas, trečias – pritaikymas, ketvirtas – malonumas. Norėčiau išskirti tris Molėtų viešosios bibliotekos veiklas, kurios atitinka šiuos kriterijus ir per keletą paskutinių metų sulaukė sėkmės ir skaitytojų pripažinimo.

PROTMŪŠIAI. Šiuo metu daugiausiai žmonių susidomėjimo sulaukianti veikla bibliotekoje yra protmūšiai. Jie turi savo pastovius dalyvius, kiekvieną savaitę žaidimuose dalyvauja iki 10-ties komandų, kurias sudaro iki 9 žmonių. Tai yra puiki laisvalaikio praleidimo forma žmonėms, kurie nori aktyviai įsitraukti, sužinoti kažką naujo, patikrinti žinias, tiesiog intelektualiai praleisti laiką. Protmūšių populiarumą lemia ir tai, jog šiuo metu Molėtų mieste nėra daugiau laisvalaikio veiklų, kuriose žmonės galėtų linksmai lavinti savo protą ir kaupti žinias.

KNYGŲ PRISTATYMAI. Viena iš labiausiai su knygomis susijusių suaugusiems žmonėms skirtų veiklų – knygų klubo susirinkimai. Juos vadiname „knygų klubu“, tačiau tai nėra susitikimai su griežtu dalyvių skaičiumi ir programa. Paskutinius porą metų tokie susitikimai vyksta virtualiai. Bibliotekos darbuotoja, vedanti tokį susitikimą, trumpai pristato naujausias ir įdomiausias bibliotekos knygas. Po to savo rekomendacijomis ir įspūdžiais apie jau skaitytas knygas dalinasi skaitytojai. Prisijungusiems skaitytojams neprivaloma pasisakyti viešai, tačiau visų nuomonė yra laukiama, visi gali dalyvauti natūraliai iš temų kylančiose diskusijose. Tokie susitikimai padeda skaitytojams rasti bendraminčių, gauti naujų knygų rekomendacijas, pasijausti išgirstiems ir priimtiems. Juk kartais būna tokių situacijų, kad labai nori padiskutuoti apie knygą, bet iš aplinkinių niekas nebūna jos skaitęs. Toks susitikimas tam puikiai tinka.

FILOSOFIJOS SKAITYKLA. Pati naujausia ir specifiškiausia paslauga suaugusių žmonių laisvalaikiui ir mokymuisi yra mūsų vedama virtuali filosofijos skaitykla. Skaitykla susikūrė 2020 m. pavasarį, pirmaisiais pandemijos mėnesiais, kai žmonės turėjo laikytis karantino taisyklių, negalėjo susitikti gyvai, negalėjo bendrauti, dalintis idėjomis. Virtuali filosofijos skaitykla tapo puikia galimybe tokiems žmonėms susitikti, pabendrauti, bet tuo pačiu susipažinti su įvairiomis filosofinėmis idėjomis. Skaityklos metu įgytos žinios ir įgūdžiai padėjo žmonėms išgyventi izoliacinį laikotarpį, atrasti proto ramybę, geriau suprasti visuomenės ir vidinius žmogaus procesus.

Skaitykla dažniausiai vyksta kartą į savaitę. Savaitės pradžioje skaitytojai iš mūsų bibliotekininkų gauna nuskenuotus filosofinius tekstus, kuriuos perskaitę jie aptarinėja susitikimo metu. Kiekvienas susitikimas būna skirtas konkrečiai temai ir ją nagrinėjusiam filosofui. Pavyzdžiui, Kamio ir Sizifo mitas, Kierkegaardas ir „Nerimo sąvoka“, Yalom ir mirtingumas ir t.t. Susipažįstama tiek su klasikineis, tiek su šiuolaikiniais filosofų tekstais. Kadangi filosofija yra gana sudėtinga sfera, skaityklą kuruoja ir skaitytojams kūrinius nagrinėti padeda profesionalūs filosofai Lina Vidauskytė ir Tomas Sodeika. Būtent jie padeda skaitytojams atkreipti dėmesį į reikšmingas kūrinių detales, visada skatina kalbėti, pasakyti savo nuomonę ir požiūrį. Pati

puikiausia tokio kuravimo dalis yra ta, jog dažniausiai profesionalūs filosofai tai daro savanoriškai pagrindais. Net kai biblioteka jiems prasitardavo, kad skaityklos sezonas gali būti jau paskutinis, nes tam nėra skiriamas finansavimas, filosofai patys ieško būdų, kaip tęsti bendradarbiavimą ir be finansavimo. Tai rodo, jog prasme šiame užsiėmime mato ne tik skaityklos skaitytojai, bet ir patys kuratoriai. Gal tai puiki galimybė jiems trumpam išeiti iš rimtos ir kartais konservatyvios akademinės bendruomenės ir tiesiog laisvai pabendrauti su neprofesionalais, tačiau motyvuotais ir suinteresuotais žmonėmis.

Virtuali filosofijos skaitykla nėra ribojama geografiškai. Čia gali dalyvauti ne tik Molėtų gyventojai, bet ir visos Lietuvos gyventojai bei užsienio lietuviai. Yra tokių dalyvių, kurie prisijungia iš Ispanijos, Vokietijos, Afganistano (iki Talibano perversmo). Tokia aplinkybė suteikia progą išgirsti daugiau skirtingų nuomonių, pasakojimų, įžvalgų. Svarbu tai, jog nors skaitykla ir virtuali, aktyvų vaidmenį jos veikime vaidina bibliotekos knygų fondai. Darbuotojai skenuoja būtent mūsų bibliotekoje esančias knygas, tad į virtualybę yra perkeliama ir fizinė biblioteka.

Mes esame laimingi, kad tam, jog pritrauktume skaitytojus ir šių nuolatinių veiklų dalyvius mūsų biblioteka neturi imtis veiklų, kurios jai nepriklauso, pavyzdžiui, nereikia organizuoti piešimo ar grojimo pamokų, maisto gaminimo ir pan. Tereikia šiek tiek fantazijos, gerai žinoti, kokius išteklius turime savo bibliotekoje ir girdėti skaitytojų poreikius, jų aktualijas.

Educational Leisure for Adults in Molėtai Public Library

Presenter Senior Librarian Austėja Jasaitienė (Molėtai Public Library)

In the world that is constantly changing library also changes. It not only becomes more modern, but also takes on new useful roles. One of them is educating and learning. While there are mostly no doubts about children educational activities, sometimes librarians struggle with a question – what useful and attractive activities can be offered to adult readers. We all know that sometimes a word ‘learning’ itself rejects adults. So I would like to share Molėtai public library experience regarding educational leisure for adults.

Two main things that we seek while creating activities for adults are useful content and involvement. We want that activities that we suggest wouldn't be just for fun and would have an enduring value. There are few important aspects for such activities. First – relevant topics, second – involvement of a person, third – applicability and forth – enjoyment. And now I would like to present you three Molėtai public library educational leisure activities that meet these criteria and gained popularity during last few years.

QUIZ NIGHT. At this moment this is the most popular activity among adults and late teens in our library. It already has constant participants, up to 10 teams are participating every week. One team has up to 9 members. Quiz night is a perfect leisure activity for those, who want to be active, to check their knowledge, and spend their time in an intellectual way. The popularity of the quiz night is also determined by the fact, that there is no other similar intellectual activities for adults in Molėtai city.

BOOK PRESENTATIONS. One of the most book-involved activities for adults in our library is book club meetings. We call it ‘book club’, but it doesn't have a specific number of the participants or strict program. For the last two years such meetings take place online. Book club meeting host – a librarian – makes a short introduction regarding newest books of the library. After that participants of the meeting share their recommendations and impressions of the books that they have read recently. Speaking in these meetings is voluntary, there is no pressure, you can just listen to others if you like. Every opinion and impression is welcome. Most often people start discussions on the topics that rise spontaneously. This kind of meetings helps our readers find companions that share same ideas, also helps to find new books to read, to feel

heard and accepted. I believe we all have been in a situation when you want to talk to someone about a book, but from all your friends and family you are the only one who read it. Such book club is a great solution for this.

PHILOSOPHY READING ROOM. The most recent and most specific adult educational leisure activity is our virtual philosophy reading room. This kind of library service was established in the spring of 2020, during the first months of the pandemic, when people had to follow the rules of quarantine and were not allowed to meet and interact in person. Virtual philosophy reading room became a possibility for people to meet not only new people, but also new philosophical ideas. The knowledge and skills that they got during this activity helped a lot during pandemic isolation, helped to find a peace of mind and also to get to know more about society and individuals.

Usually this reading room takes place once in a week or two. In the beginning of the week librarians send scanned philosophical articles or book chapters to readers. These are the texts that will be discussed during the next meeting. Every reading room is dedicated to a specific theme or idea. For example: Camus and the myth of Sisyphus, Kierkegaard and 'The Concept of Anxiety', Yalom and mortality etc. Readers get to know classical as well as contemporary philosophy works. Whereas philosophy is a quite difficult field, we have two professional philosophers, professors Lina VIDAUSKYTĖ and Tomas SODEIKA, who moderate this reading room and help participants analyzing texts. They draw reader's attention to important details of these philosophical scripts, they motivate others to speak their opinions and insights. The most amazing part of this philosophy reading room activity is that philosophers Lina and Tomas always encourage to continue these meetings even if sometimes library can't pay a reward for them. This shows that the reading room is useful and meaningful not only for our readers, but also for the moderating philosophers. Maybe this is a good opportunity for them to step out of the academic field, which can be very serious and conservative sometimes, and to interact with simple, non-professional yet motivated and interested people.

Virtual philosophy reading room isn't determinate geographically. If you want to participate you can be not only from our city, but from any other place in Lithuania as well as any place in the world. We have some readers participating in these meetings while living in Spain, Germany and Afghanistan (of course, before Taliban took over in autumn of 2021). Internationality gives an opportunity to hear more different points of view, stories and insights. It is important that though the reading room is virtual, the book funds of our library plays an important role in this activity. Librarians scan philosophical books from our library and that is how a physical library is transferred to a virtuality.

Generally we are very happy that in order to attract readers and participants of the presented activities our library doesn't have to carry out activities that doesn't belong to us, such as organizing painting, cooking, musical lessons etc. All we need is a touch of fantasy, understanding of our resources, what do we have in the library and to hear our readers needs and most relevant topics.